श्री साईनाथ प्रसन्न

श्री साईलीला

मासिक पुस्तक

अंक १, वर्ष १] चैत्र [शके १८४५

संपादकः—रामचंद्र आतमाराम तर्खड.

अनुक्रमणिका.

श्री शैलधी क्षेत्रवर्णन, तेथील नैत्तिक व नैमित्तिक कार्यक्रम व सांवत्सरिक उत्सव हकीकत १-१२
अनुभव १३-२०
स्वप्नसृष्टि २१-२३
शके १८५३ च्या पुण्यतिथी उत्सवाप्रीत्यर्थ आलेल्या वर्गणीचीं नांवनिशीवार यादी २४-३२

विनंति.

सुप्रसिद्ध श्री मोरोपंत कविकृत **केकावलि** या भक्तिरसप्रेमामृतानें ओथंबलेल्या काव्यावर कै. रा. ब. दादोबा पांडुरंग यांची "यशोदा पांडुरंगी" टीका जी साठ वर्षांपूर्वी छापून प्रसिद्ध झाली होती व आजमितीस अत्यंत दुर्मिळ झाली होती तिची दुसरी आवृत्ति छापून तयार झाली आहे. किं. रु. २.

कै. गोविंदराव रघुनाथ दाभोळकर यांचा सुप्रसिद्ध ओजस्वी व प्रासादिक श्रीसाईसच्चरित हा ग्रंथ बांधून तयार आहे. पानें अदमासें १०००. किं. रु. २. ८--०.

रा. आ. तखंड.

व्यवस्थापक—**श्रीसाईलीला कचेरी.**

श्री साई भक्तांस विज्ञप्ति.

कोणाला श्री साईमहाराजांबद्दलचे त्यांचे स्वतःचे अनुभव श्री साईलीलेंत प्रसिद्ध व्हावे म्हणून पाठविण्याचे असतील त्यांनीं ते आमचेकडे पाठविल्यास ते प्रसिद्ध होण्याबद्दल आदरपूर्वक योग्य तो विचार होईल.

रा. आ. तर्खड,

—प्रकाशक.

श्रीदत्तात्रेयसाह्य गुरुभ्योनमः

श्री शैलधी क्षेत्रवर्णन तेथील नैत्तिक व नैमित्तिक कार्यक्रम व सांवत्सरिक उत्सव हकीकत

श्रीसाईलीला संपादकमहाशय यांस,

सप्रेम कृतानंत शिरसाष्टांग नमस्कार विनंति विशेष: खालील मजकूर आपल्या विबुधमान्य श्रीसाइलीला मासिकाच्या पुढचे अंकीं स्थळ द्यावें अशी सविनय प्रार्थना आहे.

श्रीसाइलीला मासिकाच्या तिसरे वर्षाच्या ९ वे अंकांत जें ७७ यात्रांचें छोटेंसें टिपण दिलें आहे त्यातील ९ व १२ वे यात्रांचें वर्णन आज देण्याचें योजिलें आहे.

महाराजांचे कित्येक भक्त असे आहेत कीं त्यांनीं शैलधी अर्थात शिरडी कशी आहे—काळी आहे का गोरी आहे हीं अद्यापपावेतों पाहिली नाहीं कित्येकांनीं कदाचित् एखादे वेळेसच पाहिली असेल, परंतु त्यांच्या मुलांबाळांस किंवा बायकामुलींस त्या क्षेत्राची कांहींच कल्पना नसेल. कित्येकांनीं एखादे उत्सवाचे वेळीं किंवा इतर दिवशीं पाहिली असल्यास परत जाण्याची घाई असल्यामुळें त्या ठिकाणचें चौकस बुद्धीनें सूक्ष्म निरीक्षण करण्यास त्यांना वेळही मिळाला नसेल. कित्येक कांहीं सांसारिक हेतु मनांत बाळगून त्या ठिकाणीं जात असल्यामुळें त्यांना इतर गोष्टीकडे लक्ष देण्यासही फावलें नसेल. म्हणून सर्व सद्भक्तांच्या माहितीकरितां शैलधी क्षेत्राचें कथन तेथील नित्यनैमित्तिक कार्यक्रम, पूज्य व दर्शनीय स्थळें, संस्थानची स्थावर व जंगम मिळकत, संस्थानचे सांवत्सरिक उत्सव, संस्थानचे नोकरचाकर, संस्थानचा कायमनिधि अथवा गंगाजळी, व संस्थानचा वार्षिक जमाखर्च यांची तपशीलवार हकीकत खालीं देत आहें.

शैलधि अथवा शिरडी—श्रीक्षेत्र शिरडी हें एक लहानसें खेडे-गांव आहे. तें अहमदनगर जिल्ह्यांत कोपरगांव तालुक्यांत वसलेलें आहे. शीलधी किंवा शैलधी (धि) याचें शिरडी हें अपभ्रष्ट रूप आहे, हें पूर्वी श्री सा. ली. मासिकांत दाखविलें आहे. ह्या नांवावरून ह्रा गांव फार प्राचीन काळीं कोणीतरी सत्पुरुषांनीं वसविलेला असून त्या ठिकाणीं अति विशाल बुद्धिचे तेजस्वी महात्मे रहात असावे असें दिसतें. बाबांच्या श्री गुरुरायांनीं आपल्या समाधिकरितां हें क्षेत्र पसंत केलें या एका गोष्टीवरूनसुद्धां या क्षेत्राच्या नामार्थपूर्णत्वाची खात्री पटून येते.

लोकसंख्या—शिरडी गांवची लोकसंख्या २५३८ आहे.

जाती—येथें ब्राह्मण, मारवाडी, मराठे, धनगर, माळी, सोनार, शिंपी, सुतार, लोहार, कुंभार, परीट, महार, मांग, चांभार, कोळी, भिल्ल, गुरव, वडारी व मुसलमान वगैरे १९ जातींची वस्ती आहे.

घरें—येथे एकंदर लहानमोठीं घरें अजमासें ४०० आहेत.

मशिदी—मशिदी दोन आहेत.

धर्मशाळा—धर्मशाळा एक आहे.

विहिरी—विहिरी दोन आहेत.

शाळा—एक मराठी शाळा ७ इयत्ते पर्यंत आहे. एक मराठी मिशनरी शाळा आहे.

देवालयें—देवालयें नऊ आहेत.

बागबगीचे—पानमळे दोन, फळबाग दोन व फुलबाग एक असे पांच बगीचे आहेत.

गिरण्या—उसाची गिरणी एक, पिठाची गिरणी एक व पाण्याची गिरणी एक (एंजिन) अशा तीन गिरण्या आहेत.

सडक—हा गांव नगर–मालेगांव रस्त्यावर आहे.

कालवे—सर्व गांवाभोंवती श्रीगोदावरीमाईचे कालवे आहेत.

या क्षेत्रीं जाण्यास रस्ते व साधनें—[illegible] कल्याण—मनमाडवरून किंवा पुणें—दौंड—मनमाडवरून दोन निराळे रस्ते आहेत. परंतु कोणीकडून गेलें तरी कोपरगांव स्टेशनवर अगर चितळी स्टेशनवर उतरून जावें लागतें. दोन्ही ठिकाणीं तांग्याची सोय असते. कोपरगांव स्टेशनपासून ३ मैल तांग्यांतून जावें लागतें. नंतर श्रीगोदावरीमाईनें [illegible] त्यावर पुढें जाण्यास मोटारी मिळतात. तो प्रवास ८ मैलांचा आहे. तांगा ०—३—० किंवा ०—४—० घेतो व मोटार माणशीं ०—४—० घेते. पावसाळ्यांत श्रीगोदावरीवर नाव चालते. चितळीकडून येणाऱ्यास श्रीगोदावरी लागत नाहीं नगरचे बाजूनें येण्यास मोटारी मिळतात.

प्रेक्षणीय व पूज्य स्थळें व वस्तु—महाराजांचें समाधिमंदीर, महाराजांची मशीदमाई, लेंडीबाग, महाराजांच्या लेंडीबागेंतील महाराजांची पुण्यवापी, महाराजांचा लिंबवृक्ष, व महाराजांच्या श्रीगुरुरायांचें समाधिस्थान, महाराजांची चावडी, व महाराजांचा शामसुंदर अश्व.

समाधिमंदिर—महाराजांचें समाधिमंदीर ही एक [illegible] कृष्ण प्रस्तरांची इमारत असून तींत संगमरवरी प्रस्तराच्छादित महाराजांची [illegible] व रम्य समाधि व पादुका आहेत. समाधीचे आजूबाजूस व पुढें [illegible] दगडांची फरशी केली आहे. समाधीभोंवतींही संगमरवरी दगडांचा [illegible] कठडा केला आहे. मंदिरामागें विपुल पाण्याची विहीर आहे. तिला " [illegible] विहीर " असें म्हणतात. ही विहीर म्हणजे एक तीर्थच मानलें जातें.

हें समाधिमंदीर व विहीर नागपूरनिवासी कोट्याधीश व महाराजांचे परम व निस्सीम भक्त श्रीमंत कै. बापूसाहेब बुटी यांनीं सुमारें १५-१६ वर्षें पूर्वी बांधिलीं. हें मंदीर दुमजली असून तिसरे मजल्यावर चुन्याची गच्ची केलेली आहे. या इमारतींत खालीं व वर पुष्कळ खोल्या असून खालीं एक व वर एक असे दोन प्रशस्त दिवाणखाने आहेत. वरील भाग स्वतः श्रीमंत बुटीसाहेबांचे चिरंजीवास व इतर सद्भक्तांस उतरण्यास अगर कथाकीर्तन करण्यास उपयोगी पडतो. खालील खोल्यांत पूजेचें, दिवाबत्तीचें, कोठीचें सामान, समाधीवर [illegible]-

ण्याचा बहुमोल कापडालत्ता व सोन्याचांदीचें सामान ठेवण्यांत येतें. मंदिरांत दगडी भुयार आहे, त्यांत मोठमोठीं तांब्यापितळेचीं भांडीं ठेवण्यांत येतात. उत्साहांत स्वयंपाक करण्याकरितां या खालच्या खोल्यांपैकींच एक दोन खोल्या घेण्यांत येतात. मंदिराचे मागचे बाजूस जी विहीर आहे तिला फरशी, बोकल व दोन्ही बाजूस दोन रहाट आहेत. तेथेंच जवळ समाधीस स्नान घालण्याकरतां पाणी तापविण्याची जागा व स्नानाकरितां न्हाणीगृह केलेलें आहे. मंदिरावर अद्याप शिखर झालेलें नाहीं.

समाधि—समाधीवरील व समाधीभोंवतालचें नक्षीदार कठडयाचें संगमरवरी काम व संगमरवरी पादुकांचें काम मुंबापुरनिवासी महाराजांचे बडे भक्त श्रीयुत सुंदरराव दीनानाथ नवलकर, हल्लीं शिरडी संस्थानचे सेक्रेटरी यांनीं केलें आहे. समाधीचे मागील बाजूस बहुमोल कापडाचे रेशमी व किनखापी पडदे सोडले असून, समाधीवर तशाच कापडाचें छत लाविलें आहे. त्याचप्रमाणें निरनिराळया रंगाच्या कागदाचीं फुलें व कांचेचे मोठमोठे गोळे छताभोंवतीं टांगलेले आहेत. समाधि व पडदे यांचेमधील जागेंत [illegible]दाप व महाराजांची मोठी छबी चांदीचे चौरंगावर बसविलेली आहे.

मशीद—महाराजांची मशीद, जिला महाराज मशीद द्वारका, मशीद माई किंवा मशीद द्वारावती म्हणत असत व जिच्यावर बाबांचें अत्यंत प्रेम असे ती आतां चांगली बांधली असून पुढें विस्तीर्ण पत्र्यांचा मंडप दिलेला आहे. मशीदींत कृत्रीम रंगीबेरंगी विटांची फरशी केली असून मंडपांत शहाबादी दगडांची फरशी केलेली आहे.

छबी—महाराज मशीदींत जेथें बसत असत तेथें आतां त्यांची एक [illegible] व रमणीय छबी एका मोठया देव्हाऱ्यांत बसविलेली आहे.

चिलीम—त्यांच्या पायाजवळ त्याच देव्हाऱ्यांत ते ओढीत असलेली [illegible]पांसह चिलीम ठेविली आहे.

पादत्राण—देव्हाऱ्याचे पुढें एका मुद्दाम बनविलेल्या कांचेच्या पेटींत महाराजांचे पादत्राण ठेविले आहेत, समोरच रात्रंदिवस एका जागेंत धुनी पेटलेली आहे. कोनाड्यांत पुष्कळ चिलमी आहेत.

अल्लामिया—एका बाजूस अल्लामियांची जागा आहे. त्यांवर तुरबती च शेरे वाहिले जातात.

नंदादीप जातीं—एका बाजूस नंदादीप व दोन दळण्याचीं खुंट्यांसह जातीं आहेत.

पादुका—मंडपांत महाराज बसत होते त्या दगडावर त्यांच्या पादुका बसवून तो दगडही तेथें ठेविला आहे. मंडपांतच एक तुळसीवृंदावन आहे. हात टेकून उभे रहाण्याची भिंत आहे. हस्तस्पर्श करून बाजूनें जाण्याचा एक छोटासा स्तंभ आहे. त्याच मशीदींत एका बाजूस एक खोली काढून त्यांत महाराजांच्या छबी, मिरवणुकीचा रथ ठेवला आहे.

लेंडीबाग— महाराजांच्या लेंडीबागेची जागा मंदिरापासून जवळच आहे. त्या जागेंत पूर्वी महाराज रोज नित्य नेमानें सकाळीं शौचविधीस जात. तेथें थोडीशी त्या वेळीं तरवटाचीं झाडें असत. त्या झाडांना महाराज स्वतः नाल्यांचें पाणी आणून घालीत. त्या जागेंत कांहीं आंब्याच्या झाडांची लागवड केली होती. परंतु हल्ली तेथें तरवटाचीं किंवा आंब्याचीं झाडें नाहींत. कांहीं वर्षांपूर्वी ती जागा बाबांचे परम भक्त रावबहादूर मोरेश्वर विश्वनाथ प्रधान राहाणार सांताक्रुझ यांनीं विकत घेऊन फुलबागेकरितां महाराजांना अनन्यभावें समर्पण केली आहे. त्या बागेंत हल्लीं नाना प्रकारचीं सुवासिक व इतर फुलझाडें, फळझाडें, दूर्वा व तुलसी यथास्थित झाल्या आहेत व बाबा रावबहादुरांकडून नित्य या स्वरूपाची सेवा घेत आहेत. रावबहादुरांचें परम भाग्य म्हणून त्यांचेकडून ही सेवा घडत आहे.

वापी— याच बागेंत बाबांनीं पूर्वी एक लहानशी पायऱ्यांची विहीर खणलेली आहे, मोठमोठ्या सद्भक्तांनीं ही विहीर बाबांच्या आज्ञेनुसार स्वतः

अंगलेकृनतीनें बांधण्याचें काम केलें आहे, असें सांगतात. हिचें पाणी फार गोड आहे. येथें बाबांच्या हातचीं एकदोन झाडें आहेत व बाबा ज्या ठिकाणीं बसत असत तेथें एक लहानसें दगडी बरकूल करून त्यांत नंदादीप ठेवला आहे.

निंबवृक्ष— श्रीहरि विनायक ऊर्फ तात्यासाहेब साठे (हल्लीं श्री नवलकरसाहेब, मुंबई हायकोर्ट वकील यांचे वाड्यांत) यांचे वाड्यांत हा निंबवृक्ष आहे. महाराज ६०-७० वर्षांपूर्वी जेव्हां शिरडींत आले तेव्हां त्यांना [illegible] नाना चोपदाराचे मातोश्रीनें प्रथम या वृक्षाखालीं बसलेलें पाहिलें. या निंब वृक्षाचीं पानें कडवट लागत नाहींत; याला एक पार बांधलेला आहे व या वृक्षाखालीं महाराजांच्या संगमरवरी पादुका ठेवून त्यावर एक लहानसें लोखंडी [illegible] मंदीर बांधिलें आहे.

बाबांच्या गुरुरायांची समाधि— या वृक्षाशेजारींच या वाड्यांतील पुढील दरवाजाजवळ जो जिना आहे त्या जिन्याखालीं एका कमानींत बाबांच्या गुरुरायांचें समाधिस्थान आहे. लोकांची खात्री होण्याकरितां लोकांकडून हें ठिकाण खोदून घेऊन त्याखालीं असलेली समाधि बाबांनीं लोकांस [illegible] एक वेळ दाखवून पुन्हा ती जागा भरून टाकिली असें सांगतात. माझ्या गुरुरायांच्या समाधिस्थानाजवळ जो कोणी गुरुवारीं व शुक्रवारीं रात्रीं ऊद जाळील त्याचें कल्याण होईल असें बाबा सांगत व त्याप्रमाणें हल्लीं दर गुरुवारीं व शुक्रवारीं तेथें शिरडी संस्थान कमिटीकडून ऊद जाळण्यांत येतो व ज्यांना [illegible] माहित आहे ते सद्भक्तही स्वतः पदरखर्चानें ऊद विकत आणून त्यां [illegible] तेथें जाळतात.

चावडी— चावडी हें धर्मशाळेसारखेंच एक ठिकाण मशीदमाईपासून नजीकच आहे. ही इमारत गांवकऱ्यांनीं बाबांना दिली आहे. बाबा या चावडींत एका दिवसाआड निजावयास जात असत. त्या रात्रीं गांवकरी लोक बाबांना मोठया समारंभानें चावडींत घेऊन जात व दुसरे दिवशीं

सकाळीं त्यांना पुन्हा मशिदींत घेऊन येत. तो सोहळा खरोखरीच अत्यंत प्रेक्षणीय असे. बाबा समाधिस्थ झाल्यापासून हा समारंभ फक्त दर गुरुवारीं रात्रीं करण्यांत येतो. या रात्रीं बाबांची छबी पालखींत ठेऊन मिरवणूक काढण्यांत येते. या समारंभास " चावडी " असें म्हणतात. पालखीबरोबर छडीदार, चोपदार, अबदागिर, चौऱ्या, मोरचल, व घोडा, गांवकरी, नोकरचाकर वगैरे सरंजाम असतो.

शामसुंदर—बाबांना पूर्वीं एका सद्भक्तानें एक लहानसा कृष्ण कुमाइत रंगाचा अश्व दिला आहे. त्यास शामसुंदर असें म्हणतात. त्यास पद्धतशीर (घोडयाचे डाक्टर) श्री. खासगीवाले यांनीं बाबांना नमस्कार करण्यास शिकविलें आहे. त्याप्रमाणें तें रोज दुपारची बाबांच्या समाधिची आरती झाली म्हणजे समाधीस नमस्कार करून जातो. त्यास बांधण्याच्या जागेची, त्याच्या चंदी व वैरणीची व त्याच्याकरितां एका नोकराची तजवीज शिरडी संस्थान कमिटीकडून करण्यांत येते. विजयादशमीचे दिवशीं शामसुंदराचे अंगावर रंगीत झूल घालून त्याची मिरवणूक काढण्यांत येऊन त्यास एक रुपया ओंवाळणी घालण्यांत येते. त्यावर कोणी बसत नाहीं. तें जनावर फार उमदा आहे. वर लिहिल्यापेक्षा रोज जास्त कामगिरी कांहीं नाहीं. त्यास फक्त मैल दोन मैल सकाळीं लगाम हातांत धरून फिरविण्यांत येतें.

बाबांच्या मंदिरांतील नैतिक कार्यक्रम

पहांटे ५ ते ६—काकड आरती. यावेळीं श्री. नानुभट पुजारी भालदार, चोपदार व इतर हजर असलेल्या मंडळीकडून "श्री साईनाथ सगुणोपासना " या विद्वद्वर्य व भक्तश्रेष्ठ श्री. भीष्मशास्त्री कृष्ण जोगेश्वर (हल्लीं त्यांना कृष्णानंद) यांनीं तयार केलेल्या पुस्तकांतील " प्रातःकालचा उपासनाक्रम " या शीर्षकाखालील भूपाळी १ ते पद १२ पर्यंतचीं पदें म्हणण्यांत येतात. व आरती संपल्यावर साखर व लोणी यांचा प्रसाद वाटण्यांत येतो. सनई व चौघडा वाजतो.

सकाळीं ६ ते ७—मंगलस्नान. यावेळीं श्री. नानुभट पूजारी यांचेकडून श्रींचे समाधीस स्नान घालण्यांत येतें. समाधीची पूजा करण्यांत येते व समाधीपुढें सनई व चौघडयाचें वादन होतें. समाधीस व समाधीजवळ चांदीचे चौरंगावर बसविलेल्या श्रींचे फोटोस केशर कस्तुरीमिश्रीत चंदन चर्चून पोषाख घालण्यांत येतात. हे सात दिवसांचे सात निरनिराळे पोषाख आहेत.

„ **७ तें ८**—मशीद. श्री नानुभट पूजारी यांजकडून यावेळीं श्री मशीदमाईतील बाबांच्या फोटोची, श्रीधुनीमाईची, श्रीअल्लामियाची, घरट्ट्यांची (दोन जात्यांची) बाबांच्या पादुकांची व तुलसीमाईची पूजा करण्यांत येते.

„ **११ ते १२**—यावेळीं श्री. नानुभट पूजारी यांचेकडून श्रींचे समाधीस प्रथम महा नैवेद्य दाखविण्यांत येतो. (या नैवेद्यांत २ मुदा भात, वरण, तूप, दोन गव्हाच्या पोळ्या (चपात्या) दूध, साखर व तांदूळ यांची एक फुलपात्रभर खीर श्री. सौ. जानकीबाई देव यांचा एक फुलपात्रभर श्रीविलास शिरा व एका वाटींत श्री. राधाबाई पेंढारकर यांचा बेसन लाडू, एक सुकी भाजी, आमटी (अंबट वरण) किंवा पातळ भाजी, एक चटणी व मीठ इतके पदार्थ असतात.

नंतर दुपारची आरती करण्यांत येते. यावेळीं "श्री साइनाथ सगुणोपासना" या पुस्तकांतील "दोन प्रहरचा उपासनाक्रम" या शीर्षकाखालील अभंगापासून शेवटची प्रार्थना पद्य नंबर २० पर्यंतचीं पद्यें म्हणण्यांत येतात. या वेळीं आरती संपल्यावर श्रींकरितां कुटलेल्या विडयाचा, दूधसाखरेचा, नारळाच्या खोबऱ्याचा, खडीसाखरेचा किंवा पेढयांचा प्रसाद वाटण्यांत येतो. नंतर तीर्थ वाटण्यांत येतें.

दुपारीं ४ तें ५—या वेळीं श्री. नानु पुजारी यांचेकडून श्रींचे समाधीपुढें श्रीनाथभागवत, रामायण, श्रीसाईसच्चरित हे नित्य व कधीं कधीं श्री ज्ञानेश्वरी, श्रीदासबोध आदिकरून व पण्य व महाग्रंथ वाचण्यांत येतात

सायंकाळीं ६ ते ७— या वेळीं वरील दुपारचे आरतीप्रमाणें श्री. नानुभट पूजारी यांकडून श्रींचे समाधीची धूपारती करण्यांत येते.

,, ७ ते ८—या वेळीं श्री नानुभट पूजारी यांचेकडून प्रथम श्रींचे समाधीची पूजा करण्यांत येऊन नंतर समाधीवर फुलें लावण्यांत येतात. नंतर रात्रीचा नैवेद्य दाखविण्यांत येतो. (या नैवेद्यांत एक बाजरीची किंवा जोंधळ्याची भाकर, एक कांदा व एक फुलपात्रभर बेसन म्हणजे पिठलें किंवा झुणका असे पदार्थ असतात.)

दुपारचा महानैवेद्य व रात्रीचा नैवेद्य हे दोन्ही बाबांचा जुना परमभक्त व सेवेकरी श्री. अबदुलभाई यांना देण्यांत येतात. दुपारचे नैवेद्याबरोबर आणखी दोन तीन भाताच्या मुदी येतात. त्या व थोडेंसें कालवण इतर दोन तीन सेवेकरी यांना देण्यांत येतात या दोन तीन मुदींकरितां लागणारे तांदूळ नगरचे श्री. रासने यांजकडून येतात. दोन्ही वेळचे नैवेद्य श्री. नानुभटच तयार करतात.

रात्रीं ८ ते ९— यावेळीं श्री. नानुभट पूजारी श्रींचे समाधीची शेजआरती करितात व त्यांचेकडून " श्रीसाइनाथ सगुणोपासना" या पुस्तकांतील आरती नंबर २१ पासून अभंग नंबर २८ पर्यंत पद्यें म्हणण्यांत येतात. नंतर मच्छरदाणी लावून श्रींचे समाधीस शयनागारांत निद्रा घेण्याची प्रार्थना करण्यांत येते.

,, ९ ते १०॥—श्रीतुकाराम महाराजांच्या गाथ्यावरून गांवकरी व संस्थानची कांहीं नोकरमंडळी यांचेकडून यावेळीं श्रींचे समाधीपुढें भजन करण्यांत येतें व नंतर मंदिराचे दरवाजे बंद करण्यांत येतात.

बाबांच्या मंदिरांतील नैमित्तिक कार्यक्रम

दर गुरुवारीं सकाळीं— श्रींचे समाधीस रुद्रैकादशन्यभिषेक, ब्राह्मणभोजन (अभिषेक करणाऱ्या ब्राह्मणास) व दक्षिणा. पंचामृतस्नान. पावशेर खडीसाखर व एक नारळ यांचा प्रसाद.

रात्रीं—नऊ वाजतां चावडी. चावडीचें सविस्तर वर्णन पान ६ वर दिलें आहे तें वाचावें.

दर एकादशीस—दुपारीं महा नैवेद्याचेऐवजीं श्रींचे समार्धास फलाहार नैवेद्य. यांत वऱ्याच्या भगरीच्या मुदी २, साबूदाण्याचा श्रीविलास शिरा. एक चर्वीची वाटी भरून साबूदाण्याची खीर, पावशेर खजूर, व शेंगाच्या दाण्यांचे दोन लाडू याप्रमाणें पदार्थ असतात.

रात्रीं सुमारें ९ किंवा १० वाजल्यापासून पहाटेची काकडआरती होईपर्यंत वीणा व टाळासह भजन. दिवस उगवेपर्यंत सर्व रात्रभर याप्रमाणें हरिजागर. वीणा खालीं ठेवावयाचा नाहीं.

आषाढी-कार्तिकी एकादशी, वैकुंठचतुर्दशी, त्रिपुरी पौर्णिमा व

महाशिवरात्र—सकाळीं श्रींचे समार्धास रुद्रैकादशन्यभिषेक. वरीलप्रमाणें फलाहार नैवेद्य. रात्रौ हरिजागर, भजन व पालखी, मिरवणूक.

सण—(१) चैत्र शु० १ गुढी पाडवा—या दिवशीं महाराजांचे मंदिरावर ध्वजारोपण होतें. म्हणजे गुढी उभारण्यांत येते. श्रींचे समाधीस रुद्रैकादशन्यभिषेक करण्यांत येतो. पुरण पोळी व जें दुसरें पक्वान्न केलें असेल तें दुपारचे महानैवेद्यावर येतें. श्रींचे समार्धास भरजरी किनखाबी व उंची मखमलीचा पोषाख व श्रींचे फोटोस सोन्याचें गुलाबाचें फूल [illegible] येतें. हें फूल श्री. सौ. इंदिराबाई पेंढारकर यांनीं उत्कट श्रद्धेनें, नितांत प्रेमभावानें व भक्तियुक्त अंतःकरणानें श्रीसमर्थ सद्गुरु बाबांना अर्पण केलें आहे. दुपारी ५-६ वाजतां रथाची मिरवणूक निघते.

(२) **श्रीरामनवमी**—(चैत्र शु. ९.) हा उत्सव बाबांनीच सुरू केला. तो श्री. ह. भ. प. दासगणू महाराज वर्गणी जमा करून करतात. या उत्सवाची सविस्तर हकीकत त्यांचा प्रतिवर्षी यासंबंधानें श्रीसाईलीलेंत जो अहवाल प्रसिद्ध होतो त्यांत येते. या उत्सवास जोडून श्रीहनुमानजयंती ही येथें दासगणू महाराज करतात.

(१) श्रीगुरुपौर्णिमा— (आषाढ शु. १५) हा उत्सव नाग-पुरचे प्रसिद्ध लक्षाधीश कै. बापूसाहेब बुटी यांचे चिरंजीव श्रीमंत कृष्णराव, भय्यासाहेब व पूर्णचंद्र भय्यासाहेब हे लोकाकडून आलेली वर्गणी घेऊन खर्चास कमी आल्यास तींत जरूर ती भर घालून स्वतःच्या नोकर चाकर लोकांकडून स्वतःच्या देखरेखीखाली करून घेतात. याची सर्व सविस्तर हकीकत श्रीसाईलीलेंत बुटीसाहेब प्रसिद्ध करतात.

(२) (३) नागपंचमी व गणेशचतुर्थी— श्रींचे समाधीस रुद्रैकादशन्यभिषेक, उंची पोषाख, पुरणपोळी व पक्वान्न नैवेद्य: श्रींचे छत्रीस सुवर्णगुलाब फूल.

(४) दिपवाळी अश्विन वद्य ३०— श्रींचे समाधीस रुद्रैकादशन्यभिषेक, उंची पोषाख, पुरणपोळी पक्वान्न नैवेद्य. सायंकाळी बाबांचे मंदिरांत पूजन व पणत्या लावून रोषणाई; कार्तिक शु. १ व २ रोजी उंची पोषाख व पुरणपोळी व पक्वान्न नैवेद्य.

(५) श्रीदत्तजयंती— (मार्गशीर्ष शु. १५) कीर्तन, ब्राह्मण-भोजन, प्रसाद. [illegible]; हा खर्च श्री. [illegible] नाइक करतात.

(६) मकरसंक्रांत— (पौष महिना) रुद्राभिषेक, तिलाभिषेक, तिळगुळ वांटणें.

(७) होळी पौर्णिमा — श्रींचे समाधिस रुद्रैकादशन्यभिषेक, उंची पोषाख, पुरणपोळी व पक्वान्न नैवेद्य व समाधीस व फोटोस गाठी.

(८) रंग पंचमी— श्रींचे समाधीवर व फोटोवर रंग टाकणें, उंची पोषाख व पुरणपोळी व पक्वान्न नैवेद्य. दुपारीं रथाची मिरवणूक शिरडी संस्थानांत प्रतिवर्षी एकंदर चार उत्सव होतात.

(३) गोकुलअष्टमी-श्रावण व. ८—हा उत्सव प्रतिवर्षी सर्व शिरडीग्रामस्थ लोक आपआपसांत वर्गणी करून साजरा करतात. याची सविस्तर हकीकत श्रीसाईलीलेंत प्रसिद्ध होत असते.

(४) बाबांची पुण्यतिथी अर्थात् आराधना विधि

अश्विन शु. ११—हा उत्सव संस्थान कमिटीमार्फत होतो. जितकी वर्गणी येते त्यांतून पुष्कळशी रकम उत्सवकार्यी खर्च करून वरीचशी रकम किंवा खर्च जाऊन उरेल ती रकम श्रीशिरडी संस्थान कायम निधींत टाकण्यांत येते. या उत्सावाची सविस्तर माहिती त्या संबंधीं लिहिलेल्या अहवालांत देऊन तो अहवाल श्रीसाईलीलेंत प्रसिद्ध होतो.

याच उत्सवास जोडून कोजागरी पौर्णिमा व नवान्न पौर्णिमाही येथें श्रींचे मंदिरांत करण्यांत येते व त्याची हकीकतही वरील अहवालांबरोबर श्रीसाईलीलेंत प्रसिद्ध होते.

संस्थानची स्थावर जंगम मिळकत, संस्थानचे नोकरचाकर, संस्थानचा कायमनिधी व संस्थानचा वार्षिक जमाखर्च व व्यवस्था यांची माहिती पुढील खेपेस देईन. तूर्त इतकेंच पुरे.

आज महाशिवरात्र असल्यामुळें. वर दिलेली नैत्तिक व नैमित्तिक कार्य-कमरूपी आम्रमंजरी व कोमलबिल्वपत्र अत्यंत प्रेमभक्ति व श्रद्धायुक्त अंतःकरणानें श्रीसमर्थ सच्चिदानंद सद्गुरु द्वादश ज्योतिर्लिंगरूपी श्रीबाबांच्या चरणशत-पत्रावर अर्पण करून आपली रजा घेतों.

ठाणें,
५-३-३२
माघ व० १४

बाबांचे दासी

अनुभव

श्रीसद्‌गुरु साईबाबा शिरडीस चमत्कारांचें दुकान घालून बसले नव्हते ही गोष्ट सूक्ष्म रीतीनें अवलोकन करणाऱ्याच्या ध्यानांत तात्काळ येत असे, तरी अशा कांहीं गोष्टी तेथें घडत असत कीं, त्यांमुळें पाहाणारास त्या गोष्टी अत्यंत आश्चर्यकारक व साधारण सृष्टिनियमांविरुद्ध घडलेल्या असें वाटून, ईश्वरविषयक चिंतनांत त्यांचीं मनें विशेष आणि विशेष दृढ बंधनांनीं जखडलीं जाऊन आणि प्रफुल्लित होऊन श्रींच्या दर्शनानंतर त्यांचा उत्साह सारखा वाढत असतो.

याचा एक दाखला लेखकाचा स्नेही देत असे. त्याच्या कारखान्यांत फ्रेम खात्यांत एक हेड जाबर होता, त्याचें नांव भिमा. हा गृहस्थ मूळचा इंदापूर तालुक्यांतला राहणारा, परंतु उदरनिर्वाहासाठीं मुंबईस येऊन मित्राच्या कारखान्यांत अगदीं लहानसहान मजुरीचीं कामें करून, त्या कारखान्याच्या फ्रेमखात्यांत अक्कलहुशारीनें हेडजाबरच्या हुद्यापर्यंत वाढला.

मिलमधील मजूरमंडळी बहुधा भाविक, व भजन करणारी अशी असते. त्यांत जे शहाणे असतात ते आखाड्यांत व्यायाम करून आपल्या शरीरांना जपत असतात. परंतु मजूरांचा मोठा भाग, आपल्या उपरी अमलदारांचें अनुकरण करून दारूच्या व्यसनांत पडतात व त्यामुळें कर्जबाजारी व हाल होऊन मरेपर्यंत पुढें येत नाहीं.

भिमा दारूच्या व्यसनापासून थोडाफार अलिप्तच राहिला. सावल्या वेळांत भजन व व्यायाम करून त्यानें आपलें शरीर सुदृढ ठेविलें.

नंतर त्याला श्रीज्ञानेश्वरीच्या पठणाचा अध्यास लागला आणि शब्दावडंबर बरेंच कमवून तो त्याच्या राहत्या लत्यांत ज्ञान्यांत खपूं लागला.

मित्र त्यावेळीं त्या मिलच्या म्यानेजरच्या हुद्यावर होता आणि वेळ साधून श्रीशिरडीस श्रींच्या दर्शनासाठीं तो जात असे. एके दिवशीं मित्र आपल्या खोलींत चहा पीत असतांना भिमा तेथें आला, त्या वेळेला झालेला संवाद,—

" बाबासाहेब ! आपल्याला कांहीं विचारावयाचें आहे; तें ..... रूयाचें आहे; विचारूं का ? "

" विचार ! "

" आपण वारंवार शिरडीला श्रीसाई महाराजांच्या दर्शनाला जातां तर श्रीज्ञानेश्वरीत सतरावीचें वर्णन केलें आहे, ती सतरावी काय आहे तें मला समजून घाल काय ? "

" मला ठाऊक नाहीं. मी ज्ञानेश्वरीचें वाचन केलें नाहीं. "

" मग श्रीसाईबाबांच्यापाशीं कशाला जातां ? "

" बरें वाटतें आणि मनाला व शरीराला हुपारी वाटते म्हणून. "

" श्रीसाईबाबा सत्पुरुष आहेत ? "

" होय. "

" रागावूं नका, ते मुसलमानासारखे दिसतात ! "

" भिमा ! तुला ते तसे मुसलमान दिसत असतील पण ते ज्या ठिकाणीं बसतात ती जागा बाहेरून जरी साधारण मशिदीसारखी दिसते तरी तिच्यांत, श्रीसाईबाबांच्या समोर अग्निची धुणी अहोरात्र पेटलेली असते, आणि बाबा सर्वांना जाण्यास सांगून त्या धुणीजवळ स्वत: ठराविक वेळीं बसतात आणि कांहीं बोलतात; शिवाय आपल्या भक्त मंडळीला त्या धुणीतली रक्षा जिला ते उदी म्हणतात, ती उदी स्वहस्तांनीं देत असतात. ज्या उदीच्या प्रभावाविषयीं तुला थोडीबहुत माहिती असेलच. "

" होय बाबासाहेब ! त्या उदीच्या चमत्काराविषयीं आम्ही ऐकलें आहे. "

" बरं ! त्या मशिदीत जातीं आहेत, दळण कांडण होऊन गहूं भरडण होत असतें. गव्हाचें व तंबाखूचें पोतें असतें. बाबा चिलीम पितात इतरांना ओढावयास देतात तेव्हां त्या जागेला तूं मशिद म्हणशील ?

" नाहीं. "

"अरे ! ब्राह्मणादि सर्व प्रकारच्या उंच जातींचे हिंदु यांच्या कपाळाला गंध अक्षतादि लावून माथ्यावर फुलें ठेवून, अभिषेक करून, चरण प्रक्षालून तें चरणजल तीर्थ समजून त्याचें आवडीनें प्राशन करितात; देवळांत देवाचें ज्याप्रमाणें पूजन होत असते त्याच प्रकाराची पूजा व आरती. भक्त श्री साईबाबांना ज्याच्या त्याच्या भावनेंप्रमाणें साक्षात् मूर्तिमंत श्रीशंकर, श्रीराम श्रीकृष्ण, असें मानून वर सांगितल्याप्रमाणें पूजा करतात. आरतीचा उपभोग होतो, आरती होत असतांना प्रचंड घंटा वाजत असते; त्याचप्रमाणें त्यांची पहांटेस काकडआरती, दुपारची आरती व रात्रीं शेजआरती होत असते, त्यांना तूं मुसलमान म्हणशील ?

" नाहीं ! खचित नाहीं. "

" आतां तुम्ही कां जातां याचें थोडें इंगित मला कळूं लागलें आहे. तर मी दर्शनाला जाऊं का ? "

" जरूर जा ! व बरोबर घरच्या मंडळीला घेऊन जा. श्री. काकासाहेब दीक्षितांनीं तेथें एक सुरेख वाडा बांधला आहे, तेथें तुमची सर्वांची उतरण्याची सोय होऊन, समोरच श्री. बाळा भाऊंची खाणावळ आहे तेथें [illegible] अन्न मिळेल. कोणत्याही प्रकारची चिंता करूं नकोस. "

" पण बाबासाहेब ! तरुणपणांत माझ्या हातून अयोग्य गोष्टी घडल्या आहेत, आणि बाबा म्हणे अशा मनुष्यांना शिव्या देतात, मारहाण पण करतात ! आणि माझ्या घरच्या मंडळीसमोर जर तशी माझी शोभा झाली तर ? "

" हें पहा ! या जगांत पवित्र वृत्तिनें वागणारे सद्गुरु अत्यंत विरळा ! असें जरी आहे तरी पश्चात्तापयुक्त भावना ठेवून मनानें बाबांना शरण गेल्यावर ते तुला प्रेमानें खास वागवतील, याबद्दल मला मुळींच शंका वाटत नाहीं. **मला सर्व कांहीं कळतें** हा खोटा अभिमान मात्र मनांत ठेवूं नकोस; असा तुझा अभिमान असल्यास, तुझा पाणउतारा झाल्याशिवाय राहणार नाहीं हें खास समज."

" बाबासाहेब ! खरें सांगूं ! तुम्ही श्रीसाईबाबांच्या पायांपाशीं जाऊन काय कमविलें तें पाहण्यासाठीं, तुमची परीक्षा घेण्यासाठींच मी आपल्याजवळ आलों होतों, आणि श्रीज्ञानेश्वरींत वर्णन केलेली सतरावी तें काय, हा आपणास प्रश्न टाकला; परंतु आपल्या भाषणानें मी गार झालों, क्षमा करा, " असें म्हणून अश्रुपूर्ण मुद्रेनें तो मित्राच्या पायां पडूं लागला.

मित्रानें त्याला तसें करूं दिलें नाहीं हें सांगणें नलगे; त्यानें भिमाला हात धरून उठविलें आणि सांगितलें,

" जा ! जरूर जा ! श्रीसाईबाबांचें दर्शन घे, इकडच्या कामाची मुळीं चिंता करूं नकोस. "

असें म्हणून त्याच्या उपरी अंमलदारास भिमाला थोडया दिवसांची रजा देऊन त्याच्या कामाचा बंदोबस्त करण्याचा हुकूम केला. इ.स. १९१४ सालच्या वैशाख महिन्यांत घडलेली ही गोष्ट आहे.

भिमा आपल्या कुटुंबांतील माणसांना घेऊन त्याच दिवशीं संध्याकाळीं पांचच्या गाडीनें शिरडीस जाण्यासाठीं निघाला.

आगगाडीचें स्टेशन जवळच असल्यामुळें तो जाण्यापूर्वी मित्राला भेटावयास आला, आणि उत्कंठित मुद्रेनें म्हणाला, " साहेब ! मला कांहीं चमत्कार पाहावयास मिळेल काय ? "

मित्रानें उत्तर दिलें " जशी तुझी भावना, त्याप्रमाणें तुझें कोड श्रीसाईमाउली जरूर पुरवील ! "

दुसऱ्या दिवशीं श्रींचें दर्शन घेतांक्षणींच [illegible] त्याला म्हणाले, "काय रे ! त्या म्हाताऱ्यानें तुला पाठविलें काय ? "

भिमा गोंधळून गेला, पण जेव्हां श्री. काकासाहेब दीक्षितांनी "म्हातारा" कोण हें त्याला सांगितलें तेव्हां त्याच्या आश्चर्याची सीमा राहिली नाहीं. त्यानें श्रींचे पाय घट्ट धरले व लहान पोराप्रमाणें तो रडूं लागला. श्रीज्ञानेश्वरीच्या अध्ययनाची त्याची घमेंड साफ जिरली.

मध्यान्हीची आरती झाल्यावर बाबांना सर्वांनी तेथून निघून जाण्यास सांगितलें आणि सक्त आज्ञा केली, "आपआपल्या जागीं बसून राहा, बाहेर उघडयावर मुळींच फिरूं नका, मी बोलवायला पाठवीन तेव्हांच माझ्याजवळ या !"

त्यानंतरची हकीकत भिमाच्याच शब्दांत दिलेली बरी ! "आरती झाल्यावर मंडळीसह श्री बाळाभाऊंच्या खाणावळींत आम्ही जेवलों,- आणि दीक्षितसाहेबांच्या वाडयांत आमच्या उताऱ्याच्या जागीं आलों. इतक्यांत भाउसाहेब दीक्षित मशीदीकडून लगबगीनें वाडयांत आले.

त्यांची गांठ घेऊन त्यांना श्रीसाईबाबांच्या हुकुमाविषयीं विचारलें; त्यांनीं सांगितलें कीं; बाबांनीं आज्ञा केली ती पाळलीच पाहिजे. तेथें अक्कल चालत नाहीं. त्यानंतर सुमारें पावणे दोन-दोहोंचा सुमार असेल, एकाएकीं असा तुफानाचा वारा सुटला कीं, हां हां म्हणतां सर्व दिशा धुंद झाल्या. आम्ही खोलीत जाऊन दरवाजा बंद करून बसलों. घाबरून गेलों. वारा जोरानें आदळू भिंती व दरवाजे हादरूं लागले. घर कोसळून पडतें कीं काय असें वाटलें. कांहीं सुचेना ! !

दीक्षितसाहेबांच्या मागल्या पडवींत खिळयानीं घमवलेल दहा पाच पत्रे जे तेथून उडालें ते श्रीमारुतीच्या देवळाजवळ जाऊन पडले. मोठा आवाज झाला. आमच्या मंडळीची घाबरून गाळी झाली; आम्ही देशावरचे राहणारे. सोसाटयाच्या वाऱ्यांच्या तुफानांचे आम्हाला अनेक अनुभव; पण असा जोराचा झंझावात मी माझ्या इतक्या उमरींत (सुमारें ५५ वर्षे) पाहिला नाहीं.

असा प्रकार लगबग दहा पंधरा मिनिटें चालला, काळाकुट्ट अंधार पडला, ढोरें व माणसें वेडयासारखीं पळत सुटलीं, पडलीं व दुखावलीं; असा सर्व एकच गोंधळ व हलकल्लोळ झाला. आम्ही भीतीनें गांगरून गेलों, पुराणांतला प्रळयकाळ तो हाच कीं काय असेंही वाटलें. सारांश, बाबासाहेब, माझ्या जन्मांत भ्यालों नसेन असा त्या वेळीं मी भ्यालों.

या नंतर जोरानें सळसळ करीत गारा पडल्या, त्या चांगल्या बोरा-एवढाल्या होत्या; नंतर एक मुसळधार पावसाची सर आली, आणि पांच मिनिटांत पूर्वीचा भयंकर उकाडा जाऊन (वैशाख महिन्याची गोष्ट) सर्व गारेगार होऊन अत्यंत हुषारी वाटली.

बाबांनीं मनुष्य पाठवून आम्हा सर्वांना बोलावून घेतलें. काकासाहेब दीक्षित आमच्या बरोबर होते. त्यांच्याकडे पाहून बाबा म्हणाले, " काका ! घाबरला होतास ना ? " काका म्हणाले " बाबा ! आपण जवळ असल्यावर घाबरूं कशाला ? "

तेव्हां मी जाणलें कीं हें संभाषण आम्हाला उद्देशून असलें पाहिजे. मला गहिंवर आला; बाबांचे पाय मीं घट्ट धरले. त्यांच्यावर आनंदाश्रूंनीं अभिषेक केला. बाबा म्हणाले, " भिऊ नकोस ! हे देवाचे खेळ आहेत. आपल्याला अशा प्रकारचे खेळ पहायला मिळतील. " तेव्हां मी समजलों कीं, " मला कांहीं चमत्कार पाहावयाला मिळतील काय ? " ही माझी मनीषा या सर्व अघटित प्रकारानें त्यांनीं पूर्ण केली.

त्यानंतर चार दिवस राहून श्रीसाईबाबांची परवानगी घेऊन आतांच गाडींतून उतरलों तो पहिल्यानें तुम्हाला भेटत आहें.

माझ्या मनांतल्या गोष्टी तर बाबांनीं जाणल्याच; पण थोडया वेळानें असें भयंकर तुफान येईल याची पण भावी सूचना आम्हाला दिली, त्यानीं आम्ही सर्व गारेगार झालों.

बाबासाहेब ! तें तुफान श्रीसाईबाबानी बुध्या घडवून आणलें असेल काय ? "

मित्र त्याला म्हणाला " हें पहा ! बाबानां अशा प्रकारची कोणतीही गोष्ट घडवून आणणें हें मुळींच अशक्य नाहीं. हें तुफान येण्यापूर्वी उष्णतेमुळें तिकडील वातावरण पातळ होऊन वरल्या बाजूंच्या थंड हवेचा दाब त्या जागेवर पडून ती थंड हवा व त्या सोबत उत्पन्न होणाऱ्या गारा व

मुसळधार पाऊस यामुळें ही वावटळ ज्याला इंग्रजींत Tornado म्हण-तात ती उत्पन्न झाली असली पाहिजे.

ही वावटळ होणार याची जाणीव श्रीसाईबाबांना होऊन त्यांनी तुम्हां सर्वांना वाड्यांत जाऊन बसण्याचा हुकूम केला. असें पदार्थविज्ञानशास्त्रांतल्या meteorology म्हणजे **वातावरणशास्त्र** याचा श्रीसाईबाबांना त्यांच्या सूक्ष्म ज्ञानाच्या अनुभवानें पूर्ण जाणीव असल्यामुळें त्यांनीं सर्वांना भावी सूचना दिली होती, असें मला वाटतें. इतकेंच नव्हे तर ती वावटळ तुम्हां सर्वांचें व शिरडी गांवाचें भयंकर नुकसान करती त्या, वावटळीला पूर्ण आटो-क्यांत ठेवून तिचा जोर कमी करून तिला अन्य रीतीनें चलन देऊन तिचा नाशही त्यांनीं जरूर केलाच असला पाहिजे.

वावटळ उत्पन्न होणें हें नैसर्गिक आहे. तिला आटोक्यांत ठेवणें अथवा तिला अन्य रीतीनें चालना देऊन तिचा नाश करणें हें मात्र श्रीसाईबाबा-सारखेच पूर्ण दैवी महापुरुष करूं शकतात.

हें तुफान होणार याची सूचना बाबांना त्यांच्या अंतर्ज्ञानानें केव्हांच कळून आली असावी आणि तुला कांहीं चमत्कार पाहावा अशी तुझी मनीषा असल्यामुळें, श्रींनीं तुला त्याच दिवशीं खेंचून शिरडीस आपणापाशीं आणविलें असावें हें पण उघड दिसतें; कारण अनेकांनीं श्रीसाईबाबा बोललेले ऐकलें आहे कीं, " माझ्या भक्तांना मी हजारों कोसांवरून जवळ आणवीत असतों."

तेव्हां ही अघटित होणारी घटना खास तुझ्या मनाच्या समाधाना-साठींच झाली असावी असें वाटतें.

कारण त्यांनीं मला कां नाहीं तें पहावयासाठीं बोलावलें ? वातावरण शास्त्राची (meteorology) मला थोडीफार माहिती असल्यामुळें, त्या घड-लेल्या प्रकारामुळें तुझ्या मनाचें समाधान जसें झालें तसें माझें कदाचित् घडतेंना. तुला जो अपूर्व चमत्कार दिसला तितका कदाचित् मला वाटताना.

पण यावरून श्रीसाईबाबांचें अतुलनीय ज्ञान, अनुभव व शिकवण हीं आपणां सर्वांच्या दृष्टोत्पत्तीस येत आहेत. ज्याच्या मनाचा ज्या प्रकारानें उत्कर्ष

होऊन सर्वांतर्यामी हृदयस्थ प्रभूंवर विश्वास ठेवून त्याचा आत्मविश्वास वाढत जाईल अशी योजना श्रीसाईमाऊली त्या त्या मनुष्याच्या ठिकाणी योजीत असे.

आतां श्री ज्ञानेश्वरांच्या अप्रतीम वचनामध्येंच तं श्री... भावना शोधीत व पाहात जावें हेंच उत्तम.

याप्रमाणें झालेला संवाद जशाचा तसाच येथें देण्यांत येत आहे.

श्रीसाईमाऊली एक दिव्य देहधारिन् होते, परमेश्वरी विभूति होती यांत मुळीच संशय नाहीं.

त्यांच्या पायांपाशीं घडलेले चमत्कार व अनुभव अपूर्व होते. आधुनिक पदार्थविज्ञान वगैरे शास्त्रांच्या अनुरोधानें आपल्यासारख्या साधारण मनुष्याला त्यांचें आकलन होणें संभवनीय नाहीं. शंकरभक्ताला श्रीशंकराचें दर्शन व्हावें विष्णुभक्ताला श्रीविष्णुचें दर्शन व्हावें, ध्यान करण्यासाठीं बाबा मला देवाचें कांहीतरी मूर्तस्वरूप द्या, अशी याचना करणाऱ्या निराकाराचें ध्यान वर्षानुवर्षे न साधल्यामुळें कंटाळलेल्या जीवास श्रीजगन्मातेचें दर्शन व्हावें, आणि त्यामुळें त्या जीवाला समाधान वाटून, अशी अलौकिक शक्ति धारण करणाऱ्या श्रीसाईबाबांचेंच ध्यान सर्वांत उत्तम व सुगम वाटावें, यांत नवल तें काय !

या चमत्काराचा उलगडा पाश्चात्यशास्त्रदृष्ट्यानें कधींही व्हावयाचा नाहीं. याला अध्यात्मशास्त्राचाच अभ्यास व ध्यास, यांची जोड मिळाल्यावर उत्पन्न होणाऱ्या अनुभवांमुळेंच उलगडा होऊं शकेल व आपल्या संतांच्या अनुभवांचें रहस्य कळेल. हें सर्व होईपर्यंत केवळ वायफळ शब्दवल्गनाच समजाव्या.

गो. आ. तर्खड,

संपादक.

स्वप्नसृ

संपादक, श्री साईलीला, बांद्रें.

सा. न. वि. वि. आपण श्री साईलीलेच्या पौष-माघ या जोडअंकांत " स्वप्नसृष्टि " निर्माण केलेली पाहून फार आनंद झाला. स्वप्नाचे दाखले अनेकांना अनेक आले असतील किंवा येत असतील; परंतु ते कोणी काळजी-पूर्वक लिहून ठेविले नसतील; कारण स्वप्न तें स्वप्नच; म्हणजे मिथ्या, असें समजून त्याच्या खरेखोटेपणाविषयीं कोणी विचारच करीत नसतील. नेहमीं असें पाहाण्यांत येतें कीं, स्वप्नें हीं बहुतेक आगापिछा नसलेलीं पडतात. म्हणजे त्यांचा व्यवस्थित आरंभ व शेवट नेहमीं होतोच असें नाहीं. कांहींतरी भास होऊन मध्येंच मनुष्य एकदम जागा होतो, व त्याला कोणी विचारलें कीं, " तुला काय स्वप्न पडलें," तर तें त्याला सुसंगत सांगतां येत नाहीं. कांहीं-तरी अशा अशा तऱ्हेचें स्वप्न पडलें, एव्हढेंच तो सांगू शकतो. त्या स्वप्नाला कांहीं मेळ नसतो व अर्थही नसतो. " मनीं वसे तें स्वप्नीं दिसे," अशी म्हण आहे, परंतु तीही खरी ठरत नाहीं. एखादे वेळीं कित्येक वर्षांत जें मनांत कधीं आलें नाहीं त्या संबंधाचें स्वप्न पडतें. असें जरी असलें, तरी एखादे वेळीं जें स्वप्न पडतें, तें अर्थपूर्ण असतें व त्याचा प्रत्यय आला म्हण-जेच त्याला कांहीं अर्थ होता अशी खात्री पटते आणि मग परमेश्वर साक्षा-त्कार तो हाच, अशी भावना होते. असे साक्षात्कार आपल्या आयुष्यांत वरचे-वर येत गेल्यास परमेश्वराविषयींची भावना दृढ होऊन त्याच्या चरणीं जास्त जास्त श्रद्धा जडत जाते. त्या श्रद्धेच्या योगानें कर्ता-करविता एक परमेश्वरच आहे असें वाटूं लागतें. असें वाटूं लागल्यावर देहाहंकार हळूहळू कमी होत जातो. देहाहंकार जसजसा कमी होत जातो, तसतसें असें वाटूं लागतें कीं, फलाशा सोडून आपलें विहित कर्म करीत राहाणें हेंच आपलें कर्तव्यकर्म आहे. अशा रीतीनें तो श्रद्धावान् मनुष्य थोडथोडा निरिच्छ होत होत मोक्षमा-र्गाला लागतो, अशी लेखकाची समजूत आहे.

आपण श्रीसाईलीलेंत स्वप्नसृष्टि निर्माण केल्यामुळें आपणासारखीं अनुभविक स्वप्नें अनेक भक्तांना आठवत असतील तीं ते आपणाकडे लिहून पाठवितील, व पुढें पडणारीं अनुभविक स्वप्नें लिहून ठेवून आपल्याकडे प्रसिद्धीकरतां पाठवितील. लेखकाला अशा तऱ्हेचीं अनुभवजन्य दोनतीन स्वप्नें आठवत आहेत. त्यांपैकीं एक आपल्याकडे खालीं लिहून पाठवित आहे व दुसरीं पुढें केव्हांतरी लिहून पाठवीन.

स्वप्नाची हकीकत.

लेखक १९०२ सालीं चाकरीच्या निमित्तानें पुण्यास राहात असतांना त्याला ज्वर येऊं लागला. ज्वर सारखा ५ दिवस कमीजास्त प्रमाणांत होता. त्या ज्वरांतील मुख्य दोष म्हणजे लेखकाला अतोनात तृषा लागे. पांचवे दिवशींची रात्र फारच भयंकर गेली. तृषा अतिशय वाढली. पांचपांच मिनिटांत घोटघोट पाणी प्यावें तरी घसा कोरडा तो कोरडाच. अंगाची सारखी काही होत होती. डाक्टरानें थोडथोडें पाणी पिण्यास सांगितलें होतें. अशा रीतीनें रात्र एकदांची केव्हां संपते हें समजण्याकरितां सारखें घड्याळ पाहात राहावें. असें करतां करतां लेखकाचा पहांटे ४ वाजण्याच्या सुमारास जरा डोळा लागला. आणि तेवढ्याच वेळांत एक स्वप्न पडलें. एक भगवीं वस्त्रें परिधान केलेला संन्यासी लेखकाच्या समोर उभा आहे, व त्याला सांगतो आहे कीं, " तूं इतक्या काळजींत कां पडलास ? पोटभर पाणी प्याल्यावांचून तहान शमन होणार नाहीं. गंगाबाईजवळ आहे. स्वच्छ ताजें पाणी वाटेल तितकें पी. भिऊं नको." इतकें ऐकून लेखक जागा झाला, व त्यानें तें स्वप्न आपल्या बायकोला सांगितलें. तिला तसें करणें बरें वाटलें नाहीं; परंतु काय असेल तें असो, या स्वप्नावर लेखकाचा इतका विश्वास बसला कीं [illegible] जरी त्याच्या अंगांत ताप १०३ डिग्री होता, [illegible] डॉक्टरच्या सांगण्याकडे लक्ष न देतां, एकदम त्यानें बायकोला सांगितलें कीं " परसांतील विहिरीची एक ताजी घागर भरून आण व मला वाटेल तितकें पाणी पिण्यास दे. " त्याप्रमाणें बायकोनें ताजी घागर भरून आणली व लेखक

त्यांतील सुमारें चार पंचपात्र्या पाणी प्याला. पाणी प्याल्याबरोबर त्याला जरा हुषारी वाटूं लागली, व कांहीं वेळानें दरदरून घाम येऊन सुकाळीं त्याचा ताप निघाला, तो पुन्हां आला नाहीं. नंतर दोनचार दिवसांत लेखक चांगला खडखडीत बरा झाला. तेव्हां या स्वप्नामुळें लेखकाची मति गुंग होऊन गेली, व श्री दत्तमहाराज आपल्या अतर्क्य सामर्थ्यानें निजभक्तांचें ऐन वेळीं कसें संरक्षण करतात हें पाहून लेखकाच्या डोळ्यांतून प्रेमाश्रु वाहूं लागले व अतिशय धन्यता वाटली. या स्वप्नांत पाहिलेली मूर्ति लेखकाला आठवण झाली म्हणजे अद्याप जशीच्या तशी दिसते.

वांई ता. २६।२।३२ } श्री दत्तसेवक
बाबांचा भक्त

॥ ॐ ॥ श्रीमत्सच्चिदानंद सद्गुरुसाईनाथ महाराज सुप्रसन्न॥

शके १८५३ च्या पुण्यतिथी उत्सवाप्रीत्यर्थ आलेल्या वर्गणीची नांवनिशीवार यादी.

	नांव	वर्गणी रु. आ. पै.
१	श्री. अजिक्य वेनाबाई, मुंबई	१–४–०
२	सेठ अढिया त्रिभुवनदास नरोत्तम, डहाणू	५–०–०
३	मे. अबदुल हक्क C/o मेसर्स स्ट्रास आणि कं, नंदियाल	१–४–०
४	रा.रा. अमीन रामचंद्र गंगाधर, भोपाळ	२–०–०
५	,, आजरेकर केशव गणेश, बेळगांव	१०–०–०
६	,, आजरेकर डी. एल्., ट्राफिक सुपरिन्टेन्डन्ट	१०–०–०
७	सौ. आठल्ये वत्सलाबाई तुळशीदास तेजपाल बिल्डिंग, दादर, मुंबई	२–०–०
८	रा.रा. आरोळकर आत्माराम ला.	५–०–०
९	,, आंजर्लेकर के. आर., मुंबई	१–०–०
१०	मे. इराणी आर्देसर नामदार, दादर	५–०–०
११	रा.रा. उपलाप गोपाळ पिलाजी मोदीखाना, सोलापूर	५–०–०
१२	,, उपासनी रावजी बालकृष्ण, धुळें, बहालकर	२–०–०
१३	,, औरंगाबादकर वामन कृष्ण C/o पायोनिअर गिरगांव ट्रेडींग कंपनी ,सेठ महाल मुं. नं. ४	३–०–०
१४	,, कर्णिक एम्. एच्., डहाणू	५–०–०
१५	,, कर्णिक एस्. एस्., अलिबाग	५–०–०
१६	,, कर्णिक त्रिंबक आनंदराव, कल्याण	५–०–०
१७	,, कर्णिक बलवंत हरि, मोहिल्यांची चाळ, वांद्रें	३–०–०
१८	कु. करंजेकर आवुबाई, ३६१ सोमवार पेठ, पुणें	३–०–०
१९	रा.रा. करंदीकर रामकृष्ण जनार्दन, डहाणू	५–०–०

२०	रा.रा.	कंटक शामराव भास्कर, मुंबई	२–०–०
२१	सौ.	कानिटकर काशीबाई, सोलापूर	७–०–०
२२	रा.रा.	कानिटकर गणेश आत्माराम, कल्याण	२–०–०
२२	,,	कानिटकर वा. गो., सातभाई गल्ली, नगर	३–०–०
२३	,,	कांबळी मधुसूदन धोंडूजी (कै. सदाशिव आप्पाजी मुणगेकर यांचे वतीनें, फणसवाडी, मुंबई)	५–०–०
२४	,,	काळे बंधु, मुंबई नं. १२	२–०–०
२५	,,	कीर्तने एम्. डी., इंदूर	१०–०–०
२६	,,	कुडाळकर सदानंद भास्कर, मोऱ्यांचा बंगला, बांद्रें	१–०–०
२७	,,	कुळकर्णी काशीनाथ पांडुरंग, ठाणें.	४–०–०
२८	,,	कुळकर्णी केशवराव नावळाराम, कडूज	६–१२–०
२९	कै.	कुळकर्णी भिकाजी गंगादास, हस्तें गंगाराम कुळकर्णी, ठाणें	५–०–०
३०	रा.रा.	केसरकर वामन सांवाशेट, बांद्रे सावंतवाडी	११–४–०
३१	श्री.	केळवेकर आनंदीबाई बाळकृष्ण, पोयबावडी, परळ	१–०–०
३२	कु.	केळवेकर गुणवतीबाई बाळकृष्ण, बांद्रें	१–४–०
३३	रा.रा.	कोठारी जी. आर., खामगांव, वऱ्हाड	१०–०–०
३४	,,	कोठारी जे. बी. उर्फ बापूभय्या, २१ खजुरी बजार, इंदूर	१०–०–०
३५	सौ.	कोठारी सरस्वतीबाई जी., ग्वाल्हेर	१–४–०
३६	रा.रा.	कोठारे गणपतराव मोरेश्वर, मुंबई	१–४–०
३७	सौ.	कोठारे चंपूबाई गणपतराव, मुंबई	१–४–०
३८	रा.रा.	कोडल विनायक लिंबाजी, मुंबई	५–०–०
३९	,,	कोपिकर पांडुरंग टी सरस्वतपूर, धारवाड	७–०–०
४०	,,	कोराने माधवराव गंगाधर, बिलीमोरा	१–४–०
४१	,,	खवणेकर पांडुरंग विठ्ठल	२–४–०

४२	रा.रा.	खाडिलकर नरहर पुरुषोत्तम, कसबा, सोलापूर	१-०-०
४३	,,	खारकर एस्. एन्., ठाणे	१-०-०
४४	,,	खावणेकर डी. आर., मुंबई	५-०-०
४५	डॉ.	खोपकर शंकर रावजी, बडोदें	१०-०-०
४६	रा.रा.	गवाणकर वासुदेव लक्ष्मण, वसई	१-४-०
४७	,,	गाळ्यणकर यशवंत जनार्दन	[illegible]
४८	,,	गिरिधर विनायक शंकर, अंधेरी	२-०-०
४९	,,	गुप्ते शांताराम विठ्ठल, कल्याण	२-०-०
५०	रा.रा	गुंजीकर के. जी., दिवाणसाहेब-रामदूर्ग	२-०-०
५१	सौ.	गोरक्षकर गुलाबबाई सुंदरराव, मुंबई	१-०-०
५२	रा.रा.	गोरक्षकर सुंदरराव नारायण, मुंबई	१-०-०
५३	श्री.	घटे श्रीमती जनाबाई कसबा घर नं. ५६३, सोलापूर	५-०-०
५४	रा.रा.	घोलप वासुदेव रामचंद्र, ठाणे	२-०-०
५५	,,	चव्हाण बी. के., पोलिस सब इन्स्पेक्टर, शहापूर	२-०-०
५६	,,	चित्रे अनंतराव विश्वनाथ, ठाणे	५-०-०
५७	कु.	चोणकर इंदूबाई आर., बोरिवली	२-०-०
५८	सौ.	चोणकर लक्ष्मीबाई खंडेराव, बोरिवली	२-०-०
६९	रा.रा.	चौबळ गंगाधर नारायण, बांद्रे	२-०-०
६०	,,	चौबळ एम्. व्ही., चरई, ठाणे	१-०-०
६१	,,	चौबळ शिवराम नीलकंठ, खार	५-०-०
६२	,,	जयकर गजानन कृष्णराव, मुंबई	१-४-०
६३	,,	जाधव	१-०-०
६४	,,	जुन्नरकर यशवंत राजाराम, धरमतर, वलसाड	२-०-०
६५	,,	जोशी मोरेश्वर विष्णु, उंबरगाव	१-०-०
६६	,,	ठक्कर लक्ष्मण दामोदर, बोरिवली	१-४-०
६७	,,	डोळस अनंतराव परशुराम, कांदिवली	२-०-०
६८	शे.	तन्ना गोवर्धन गिरधर, डहाणू	२१-०-०
७९	मे.	तवाडिया फरदुनजी पेस्तनजी, मुंबई	१-४-०

७०	कु.	तर्खड इंदुबाला, वांद्रे	१-४-०
७१	,,	तर्खड चारुशीला ,,	१-४-०
७२	रा.रा.	,, ज्योतिंद्र रामचंद्र वांद्रे	७-०-०
७३	,,	,, देवेंद्र ,, ,,	७-०-०
७४	कु.	,, यशवाला ,,	१-४-०
७५	रा.रा.	,, रामचंद्र आत्माराम ,,	७-०-०
७६	सौ.	,, लक्ष्मीदेवी ज्योतिंद्र ,,	७-०-०
७७	डॉ.	,, सत्येंद्र रामचंद्र ,,	७-०-०
७८	मे.	तलाठी शापूरजी पालनजी, धोबीतलाव, मुंबई	२-०-०
७९	रा.रा.	तळपदे सदानंद विनायक, मुंबई	१-०-०
८०	डॉ.	ठवलकर डब्ल्यू. आर. इंदूर	५-०-०
८१	रा.रा.	ताम्हणकर पांडुरंग मोरेश्वर, तालिकोट	२-०-०
८२	मे.	तारापोरवाला एम्. डी., पोलाची	२-०-०
८३	रा.	तात्रे एस्. एस्., जळगाव	१०-०-०
८४	सौ.	तालचरकर कृष्णाबाई विनायकराव, इंदूर	११-०-०
८५	रा.रा.	तेंडले लाडू नारायण, वांद्रे, सावंतवाडी, जि. रत्नागिरी	१-४-
८६	रा.ब.	दळवी जनार्दन रामचंद्र, वसई	३-०-
८७	सौ.	दळवी राधाबाई हरिभाऊ, केळवे	२-०-
८८	रा.रा.	दादरकर दामोदर केरोबा, दादर	२-०-
८९	,,	दाभोळकर गोविंद नारायण	१-४-
९०	,,	दाभोळकर जी. आर., अहमदाबाद	२-०-
९१	,,	दीक्षित शिवराम नारायण, वांद्रे	०-८-
९२	,,	दीघे श्रीकृष्ण गोपिनाथ, मुंबई	५-०-
९३	,,	दुवे डी. एम्., कल्याण	२-०-
९४	सौ.	देव जानकीबाई, ५२ स्टेशनरोड, ठाणें	१-४-
९५	रा.रा.	देव विष्णु गोविंद	५-०-
९६	,,	देव सदाशिव विश्वनाथ, पौड	१-०-
९७	,,	देवधर विनायक अनंत, मुंबई	५-०-

९८	रा.रा.	देशमुख गोविंद हरि, ठाणें	१–४–०
९९	,,	देशमुख द्वारकानाथ हरि, किन्हवली	५–०–०
१००	,,	देशमुख संपतराव खारगांण, होळकर स्टेट	२–०–०
१०१	,,	देसाई यशवंत मुंबई	१–४–०
१०२	कु.	देसाई विमलादेवी, बडोदे	४–०–०
१०३	रा.रा.	देसाई वाय्. जी., मुंबई	२–०–०
१०४	रा.रा.	धवळीकर शंकर मोरेश्वर, रास्तापेठ, पुणें	५–०–०
१०५	,,	धीरजलाल चावसप्पा सातलिंगप्पा, सोलापूर	२–०–०
१०६	कु.	नवलकर बावलीबाई सुंदरराव	१–४–०
१०७	रा.रा.	नवलकर सुंदरराव दीनानाथ व सौ. शांताबाई	५–०–०
१०८	सौ.	नाईक यशोदाबाई नारायण, सफाळा	१–४–०
१०९	,,	नारवेकर सौ. मनोरमाबाई, मुंबई	५–४–०
११०	रा.रा.	नाचणे रामचंद्र अप्पाजी, वांद्रे	१–४–०
१११	सौ.	नाडकर सोनूबाई लक्ष्मणराव, मुंबई	३–४–०
११२	रा.रा.	नायक खंडेराव बाळाजी, मुंबई	१–४–०
११३	,,	नायडू देवराजुलु, गुंतकल	१–०–०
११४	,,	पंडित यशवंत जगन्नाथ, मुंबई	५–०–०
११५	,,	पंडित राम नारायण, खांडवा	१–०–०
११६	,,	पंडित वासुदेव विनायक, सावंतवाडी	२–०–०
११७	,,	परळकर अनंत गणपतजी, परळ	१–४–०
११८	कु.	परळकर इंदिराबाई, परळ	१–४–०
११९	सौ.	परळकर देवूबाई अनंत, परळ	१–४–०
१२०	रा.रा.	परळकर पंढरीनाथ अनंत, परळ	१–४–०
१२१	,,	,, प्रभाकर ,, , परळ	१–४–०
१२२	,,	,, बाबूराव ,, , ,,	१–४–०
१२३	,,	,, लक्ष्मण ,, , ,,	१–४–०
१२४	,,	,, लीलाधर ,, , ,,	१–४–०

१२५	रा.रा.	परुळकर जिवाजी कृष्ण	२–०–०
१२६	,,	प्रधान एस्. ए., कल्याण	१–०–०
१२७	,,	प्रभु गोविंद सीताराम, कर्जत	१–४–०
१२८	,,	पागनीस एस्. एस्., सावंतवाडी	१–०–०
१२९	,,	पाटकर दत्तात्रय विठ्ठल, कल्याण	५–०–०
१३०	,,	पाटकर दिनकर मोरेश्वर	२–०–०
१३१	,,	पाटणकर गजानन शिवराम, पारनेर	९–०–०
१३२	,,	पाटणकर दत्तात्रय नारायण, वांद्रें	१–४–०
१३३	,,	पाटणकर सदाशिव आत्माराम, परळ	१–४–०
१३४	,,	पाटील आनंदराव दाजी, सांगोले	१–४–०
१३५	,,	पाटील गोविंद नामाजी, ओंढागी, कुलाबा	१–०–०
१३६	,,	पाटील विठ्ठल गेनु, फ्रुट मर्चंट, मुंबई	१–४–०
१३७	रा.ब.	पाटकर वा. ना., सयाजीगंज, बडोदें	५–०–०
१३८	रा.रा.	पाटकर विठ्ठल मोरेश्वर, कारकून मा. कचेरी. पनवेल	२–०–०
१३९	,,	पारखी द. आ., भटवाडी, गिरगांव, मुंबई	२–०–०
१४०	,,	पितळे दत्तात्रेय आनंदराव, मुंबई	१–४–०
१४१	,,	पिल्ले टी. नारायणस्वामी, पुणें	२–०–०
१४२	,,	पुरंदरे रघुवीर भास्कर, केळवे	१–०–०
१४३	,,	पेंडुरकर कृष्णाजी नारायण, जुनाकुर्ला	२–८–०
१४४	,,	पोतदार घनश्याम शिवराम, अंधेरी	१–०–०
१४५	सौ.	फणसळकर विमलाबाई, रिंग via [illegible]	३–०–०
१४६	,,	फणसे पार्वतीबाई शिवराम, अलिबाग	१०–०–०
१४७	कु.	बखांडकर शांताबाई, मुंबई	२–०–०
१४८	रा.रा.	बावचकर कृ. ल., सोलापूर	१–०–०
१४९	,,	बेंद्रे. के. ए., अलिबाग	२–८–०
१५०	सौ.	बोरकर चंद्राबाई	१०–०–०
१५१	अ. सौ.	बोरकर लक्ष्मीबाई, पार्ले	२–०–०

१५१	रा.रा. बोरवणकर बालकृष्ण सीताराम, ठाणें	१–७–०
१५२	,, भगत श्रीकृष्ण, डोंबिवली	५–०–०
१५३	,, भगवान एस्. व्ही., ६४० कसबापेठ, पुणें	१–०–०
१५४	,, भांडारे श्रीधर गणेश, सोलापूर	२–०–०
१५५	,, पांडुरंग लक्ष्मण भागवत, कराची	४–०–०
१५६	,, भिडे गोपाळ रघुनाथ, फलटण	५–०–०
१५७	,, भियजी भावजी, मालवण	१–९–०
५८	,, मयेकर, रंगून जी. पी. ओ.	५–०–०
५९	,, मराठे भास्कर चिंतामण, तराणा	१–०–०
६०	,, महाजन महादेव जिवाजी, मुंबई	५–०–०
६१	,, मंत्री पांडुरंग जयराम, मुंबई	१–०–०
६२	,, मंत्री बालकृष्ण जयराम, मुंबई	१–०–०
६३	सौ. मंत्री शांताबाई जयराम	१–०–०
६४	रा.रा. मानकर एम्. एच्., १९८ चर्निरोड मुंबई	१०–०–०
१६५	,, मानकर बाळकृष्ण माधवराव, जर मॅन्शन्, बांद्रे	४–०–०
१६६	,, मानकर वामन केशवराव, पुणें	१० ०–०
१६७	,, म्हात्रे यादव विठ्ठल, पालघर	६–४–०
१६८	,, मिस्त्री रामा जानू, ठाणें	६–०–०
१६९	सरदार मुदलिआर एस्. सी., पुणें	२–०–०
७०	रा.रा. मुरकुटे छगनलाल के., अंधेरी	१–०–०
७१	,, मुसाळे कृष्णाजी मोरेश्वर, ठाणें	२–०–०
७२	,, मुळे गोविंद अमृतराव, माहीम	१–४–०
७३	,, मूर्ती राधाकृष्ण, गुंतकल, एक अंगठी व..............	१–०–०
७४	,, मोडक गोविंद विनायक, कल्याण	२–०–०
७५	,, मोहिले बाबाजी अनंतराव, केळवे	१–०–०
७६	,, रत्नपारखी धोंडो मनोहर, रायपूर, (बेमेतारा)	५–०–०
७७	मे. राजा डी. एम्., ६७० दादर	१०–०–०

१७८	रा.रा. राजे जी. आर्. सेक्रेटारियट, मुंबई	१-०-०
१७९	श्री. राजे शांताबाई, कल्याण	१-०-०
१८०	रा.रा. राणे बाबुराव बालकृष्ण, मुंबई	१-०-०
१८१	,, राळे विनायक वामनराव, पुणें	१०-०-०
१८२	,, रासने त्रिंबक लक्ष्मीशंकर, पुणें	५-०-०
१८३	श्री. रांगणेकर पार्वतीबाई, मुंबई	५-०-०
१८४	रा.रा. रांगणेकर शंकर भास्कर, मुंबई	५-०-०
१८५	रा.रा. रेघे के. जी., खरगोण, होळकर स्टेट.	४-०-०
१८६	,, वर्दम गण्बा अप्पासेट, सावंतवाडी	५-४-०
१८७	,, व्यवहारकर आनंदराव वा., मुंबई	१-०-०
१८८	,, व्यंकटप्पाचार्य कुडाप्पा	१-०-०
१८९	,, वाटवे रघुनाथ हरी, सटाणें	५-०-०
१९०	,, वाड, गोविंद विनायक, भुसावळ	११-०-०
१९१	,, विजयकर गोवर्धन माधवराव, मुंबई	५-०-०
१९२	,, विजयकर खंडेराव माधवराव, मुंबई	३-०-०
१९३	श्री. विठ्ठल मंदीर चुंचोळे, पो. चोंपडे, जि. पू. खानदेश	५-०-०
१९४	रा.रा. वीरभद्राप्पा C/o मावरजी रुस्तुमजी, गुंतकल	१-०-०
१९५	,, वैद्य दत्तात्रेय गणेश, सांताक्रूझ	५-०-०
१९६	,, पांडुरंग नारायण, भुसावळ	१-४-०
१९७	श्री. वैद्य मनोरमाबाई, कल्याण	१-०-०
१९८	रा.रा. वैद्य विनायक अप्पाजी, अंधेरी	२-६-०
१९९	,, शंकर अनंत, डोंबिवली	१५-०-०
२००	सेठ शामाजी जेठाभाई, माटुंगा, मुंबई नं. १९	१-४-०
२०१	रा.रा. शिरोडकर वासुदेव सावळाराम	१-४-०
२०२	,, शिरोडकर सावळाराम आत्माराम	४-८-०
२०३	,, शिवलकर व्यंकटेश के., ब्रह्मदेश	५-०-०
२०४	,, श्रोत्री दामोदर सदाशिव, ठाणें	१-६-०

२०५ रा.रा.	सकपाळ हरी गोपाळ, वांद्रे	१–४–०
२०६ ,,	सबनीस दत्तात्रेय मोरेश्वर, मुंबई	५–०–०
२०७ मे.	सय्यद अहमद कुडाळ	१–०–०
२०८ रा.रा.	साखळकर भालचंद्र विनायक, कर्जत	१–४–०
२०९ सौ.	सातघरे सत्यवतीबाई मुंबई २	१–४–०
२१० रा.रा.	सामंत वासुदेव दत्तात्रेय, व्हॅक्सिनेटर, ठाणें	१–०–०
२११ ,,	सामंत आर्. आर्., वांद्रे	१–०
२१२ ,,	सामंत शांताराम धोंडू, ठाणें	११–४–०
२१३ डा.	सावे केशरीनाथ, मुंबई ...	१०–०–०
२१४ रा.रा.	साठे मोरेश्वर नारायण, मुंबई नं. ७	३–०–०
२१५ श्री.	सावंत काशीबाई, चिंचपोकळी	१–४–०
२१६ रा.सा.	सावंत नागेश आत्माराम, परळ	२–०–०
२१७ रा.रा.	सावंत बाळकृष्ण राघव, वांद्रें	२–०–०
२१८ ,,	सावंत सीताराम गंगाराम, कांदिवली	२–०–०
२१९ श्री.	श्रीराम मारुती संस्थान, कल्याण	५–०–०
२२० रा.रा.	सावारे दाजी विठ्ठल, पार्ले	५–०–०
२२१ ,,	सिंधकर शंकर गोविंद, व्हॅक्सिनेटर, ठाणें	१–४–०
२२२ ,,	हळदवणेकर शिवराम श्रीनिवास, सातारा	५–०–०
२२३ ,,	नांव व पत्ता दिला नाहीं	२–०–०

एकंदर बेरीज ७६०–१२–

शिरवळ, संस्थान भोर,
गुरुवार, अश्विन कृ. १०
शके १८५३ प्रजापतिनाम
संवत्सरे ता. ५ नवंबर १९३१.

बाळकृष्ण विश्वनाथ देव.
पुण्यतिथी उत्साह व्यवस्थापक विश्वस्त.

वर्गणीदारांकरितां

१ श्रीसाईलीलेचा वर्षारंभ चैत्र महिन्याचे अंकापासून आहे. नवीन वर्गणीदारांस वर्षारंभापासून अंक घ्यावे लागतील.

२ पत्ता बदलणें झाल्यास लगेच आम्हांस कळवावें. बदललेला पत्ता न कळविल्यामुळें कित्येक वेळां अंक गहाळ होतात.

३ अंकासंबंधी पत्रव्यवहार आमचेकडे करावा.

४ लेखासंबंधी पत्रव्यवहार संपादक व प्रकाशकांकडे करावा.

वार्षिक वर्गणी.

वार्षिक वर्गणी टपाल खर्चासह मनिऑर्डरनें अगाऊ रु. ३।=, व्ही. पी. नें रु. ३॥, सुटकाळ अंक ।= मागील अंकास शिल्लक असल्यास -॥-

व्यवस्थापक—**श्रीसाईलीला.**

लेखकांकरितां

१. श्रीसाईलीलेंत प्रसिद्धीसाठीं पाठविलेला लेख अथवा कविता कागदाच्या एका बाजूवर, मार्जिन सोडून, सुवाच्य बालबोध लिपींत असावी. पेन्सिलीनें किंवा कागदाचे दोन्हीं बाजूस लिहिलेला मजकूर छापण्यास फार त्रास पडतो.

२. लिखाणासोबत पूर्ण नांव व पत्ता दिला पाहिजे. नांव प्रसिद्ध न करितां टोपण नांवाखालीं प्रसिद्धि द्यावयाची असल्यास त्याप्रमाणें कळवावें.

३. लेख अथवा कविता हातीं आल्यानंतर १ महिन्यांत पसंति अगर नापसंति कळविली जाईल. पसंति कळविल्यानंतर, आम्हांला कळविल्याशिवाय लेखकांना तो मजकूर दुसरीकडे छापविण्यास देऊं नये.

४. लेखांत योग्य तो फेरफार करण्याचा अधिकार आमचेकडे राहील. येईल तसा शब्दश: प्रसिद्ध करण्याची हमी आम्ही घेत नाहीं.

५. लेखासोबत पुरेसें पोस्टेज आल्यास, नापसंत लेख परत करूं.

प्रकाशक—**श्रीसाईलीला.**

...दासांनी वाखाणिलेला व धर्मप्रेमी बोधवांनी नावाजलेला अगा गंतफनि
ह. भ. प. श्री दासगणू महाराज यांनी नवीन रचिलेला व
प्रोफेसर श्री. नो. नाफेकर, M. A., LL. B. यांनी
प्रस्तावना लिहिलेला नवीन ग्रंथ

श्री पासष्टी–भावार्थ दीपिका

हा नरेंद्र बुक डेपो दादर, मुंबई येथें मिळेल.

कापडी प्रत १० आणे. साधी प्रत ८ आणे.

सर्व प्रकारचे मेंदूचे विकारांवर जागरण व मानसिक
श्रम करणाऱ्यांस अत्यंत उपयोगी

नकलेपासून] **ब्राह्मी तेल** [सावध रहावें.

बाळबाळंतिणीकरितां औषधें

बाळंत काढा नं. १ पहिल्या दहा दिवसांचा ८१४; बाळंत काढा नं. २ दहा दिवसानंतर ८१४; बाळकडू:—मूल जन्मल्यापासून देण्याच योग्य ८८; कुमारी आसव लहान मुलांकरितां ८१२.

सतत २५ वर्षे लोकादरास पात्र झालेलें, कोणत्याही ऋतूंत
घेण्यास योग्य, अत्यंत मधुर व आरोग्यदायक

एक रतल १८१०) **द्राक्षासव** (अर्धा रतल ८१४
दीड रतल २८८ ट. ख. पॅ. नि.

. शिवाय आमचे कारखान्यांत टिकाऊ तयार काढे, आसवें, अरिष्टें, भस्में वगैरे ५०० वर औषधें तयार आहेत. त्यांचे माहितीचा मोठा कॅटलाग व अनुभवसिद्ध भरून पाठविण्याकरितां "दान–पत्रिका" ही सात आण्यांचीं तिकिटें आलीं असतां पाठवूं.

दत्तात्रय कृष्ण सांडू ब्रदर्स आर्यौषधी कारखाना, चेंबूर जि. ठाणें.
ट. नं. ८७०२४ × २२२७८. दुकान दवाखाना, ठाकुरद्वार, मुंबई नं० २
पुणें:—श्री साईनाथ आणि कंपनी.

हे पुस्तक श्रीलक्ष्मीनारायण छापखाना, ३६४ ठाकुरद्वार, मुंबई
येथें अनंत आत्माराम मोरमकर यांनी छापून
दा. आ. तर्खड यांनी ५ सेंट मार्टिन्स रोड, वांद्रें येथें प्रसिद्ध केलें.